

Lausunto

30.6.2026

VN/2758/2025
VN/2758/2025-MMM-
84

Ympäristöministeriö

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Ympäristöministeriö on pyytänyt maa- ja metsätalousministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (VN/2758/2025). Esityksellä on tarkoitus panna osittain täytäntöön Euroopan unionin uudelleenlaadittu yhdyskuntajätevesidirektiivi (EU) 2024/3019. Nyt lausunnolla oleva esitysluonnos olisi ensimmäinen osa tätä kokonaisuutta.

Maa- ja metsätalousministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Maa- ja metsätalousministeriö on päässyt osallistumaan tiiviisti hallituksen esityksen valmisteluun hyvässä yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa ja pitää esitysluonnosta hyvin valmisteltuna.

Nykytila: käytäntö

Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa ajatusvirheestä nykytilan kuvauksen kohdassa 3.2.5, jossa käsitellään sekaviemäreistä aiheutuvia ylivuotoja ja pilaantuneita hulevesiä. Kohdassa sanotaan, että hulevesiä johdetaan myös kunnan hulevesijärjestelmään, jolloin kyse on muista ratkaisuksista kuin viemäreistä. Kunnan omistamat hulevesiviemärit kuuluvat kuitenkin kunnan hulevesijärjestelmään, mikä onkin kerrottu saman kappaleen lopussa.

Maa- ja metsätalousministeriö nostaa esiin myös, että kohdassa 3.2.5 on käytetty termiä pilaantuneet hulevedet eikä hallituksen esityksessä valmistelussa vakiinnutettua termiä likaantunut hulevesi. Yhtenäisen termistön käyttäminen auttaa pitämään lainsäädännön selkeänä.

Vaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että esityksessä ei ole tarkasteltu vaikutuksia maaseutuun ja katsoo maaseutuvaikutusten arvioinnin olevan tarpeellista tässä hallituksen esityksessä. Maaseutu toimii monelta osin toisin kuin kaupungit ja niin päätökset, ohjelmat kuin myös säädökset vaikuttavat eri tavalla maaseudulla ja kaupungeissa. Maaseutuvaikutusten arviointi tuo maantieteellisen ulottuvuuden säädösehdotusten valmisteluun. Arvioimalla maaseutuvaikutuksia tunnistetaan, ovatko valmisteltavien esitysten – muutosten ja

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

niiden toteuttamiseksi valittavien keinojen – vaikutukset maaseudulla tai maaseudulle merkittäviä ja liittykö niihin kielteisiä piirteitä, jotka heikentävät maaseudulla asuvien kansalaisten yhdenvertaisuutta suhteessa niihin, jotka asuvat kaupungeissa. Säädösehdotusten maaseutuvaikutusten arviointiohje lainvalmistelijoille on luettavissa valtioneuvoston julkaisuarkisto Valtossa.

Taloudelliset vaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kustannusvaikutukset on arvoitu esityksessä osin melko yleisellä tasolla. Vesihuoltolakiin sisällytettäisiin uusia säännöksiä vesihuoltolaitosten jätevesiviemäriverkostoon liittämistä koskevan tiedon toimittamisesta sekä jätevesiin liittyvästä tiedonsaannista ja tiedottamisesta. Nämä tehtävät lisäävät vähäisessä määrin työmäärää sekä kunnille että vesihuoltolaitoksille. Vesihuoltolakiin lisättäväksi ehdotetusta tiedottamisvelvollisuudesta aiheutuu kustannuksia myös vesihuollon tietojärjestelmään vaadituista muutoksista ja tietojen siirrosta vesi.fi-palveluun. Näitä kustannuksia ei ole huomioitu esityksen taloudellisten vaikutusten arvioinnissa. Maa- ja metsätalousministeriö pyytää myös näiden kustannusten sisällyttämistä arviointiin.

Ehdotettuun yhdyskuntarakentamislakiin esitetty lisäys pakollisesta hulevesien hallintasuunnitelmasta lisää myös kriteerit täyttävälle kunnille uuden tehtävän. Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan kattava hulevesien hallintasuunnitelma ja sen huomioiminen alueidenkäytön suunnittelun kaikissa vaiheissa kaavoituksesta alkaen johtavat laadukkaaseen, turvalliseen ja terveelliseen alueiden käyttöön, jolla voidaan välttää esimerkiksi kalliita tulvavahinkoja ja likaantuneista hulevesistä aiheutuvaa vesien pilaantumista. Maa- ja metsätalousministeriö kannattaa esitettyjä muutoksia hulevesien hallinnan suunnitteluun.

Esityksen kohdassa 5.2.1.1 todetaan, että vaikka esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia kotitalouksiin niin esitys kuitenkin määrittäisi kustannustasoa, jonka kautta seuraavaan esitykseen sisällytettävillä direktiiviin perustuvilla uusilla vaatimuksilla tulisi olemaan merkittäviä vaikutuksia nousevien jätevesivesimaksujen kautta. Tästä syystä maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että taloudellisten vaikutusten arviointi tulee tehdä mahdollisimman kattavasti jo tässä vaiheessa.

Pykäläluonnokset ja niiden yksityiskohtaiset perustelut

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja perustelut

110 g § Määritelmät (+ perustelut)

Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että yhdyskuntajäteveden määritelmässä on pykälässä virhe. Pykälän kohdassa 3 sanotaan, että yhdyskuntajätevedellä tarkoitetaan yhdyskuntien talousjätevettä, teollisuus- ja laitosjätevettä tai niiden seosta huleveden kanssa. Tämä sanamuoto mahdollistaisi ei-tarkoituksenmukaisen tulkinnan, että yhdyskuntajätevesi voisi olla vain teollisuus- ja laitosvettä ilman mukana olevaa talousjätevettä. Tämä määrittely poikkeaa yhdyskuntajätevesidirektiivin 2 artiklassa olevasta määrittelystä, jossa yhdyskuntajätevesi sisältää aina talousjätevettä: ”Tässä direktiivissä tarkoitetaan 1) ’yhdyskuntajätevedellä’ mitä tahansa seuraavista: a) talousjätevesi; b) talousjäteveden ja teollisuus- ja laitosjäteveden seos; c) talousjäteveden ja huleveden seos; d) talousjäteveden, teollisuus- ja laitosjäteveden ja huleveden seos”. Esityksen pääasiallisen sisällön esittelyssä kohdassa 2.3. (Muut määritelmät) yhdyskuntajäteveden käsite on määritelty kuten direktiivissä ja siis toisin kuin varsinaisessa esitetyssä pykälässä.

110 l § Yhdyskuntajätevedenpuhdistamossa käsitellyn veden uudelleenkäyttö (+ perustelut)

Maa- ja metsätalousministeriö näkee, että puhdistetun yhdyskuntajäteveden uudelleenkäytön tarkoituksenmukaisuuden arviointi on hyvä ja tarpeellinen kirjaus direktiivissä ja että ehdotetut pykäläkirjaukset esityksessä eivät ole ristiriidassa direktiivin

tarkoituksenmukaisuusarvion kanssa. Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa täydentämään pykälän pe-rusteluja avaamalla uudelleenkäyttöön liittyvää päätöksentekoa ja sen rajoituksia. Käsitellyn yhdyskuntajäteveden uudelleenkäyttöä maatalouden keinokasteluun ei ole nähty tarpeelliseksi Suomessa valtioneuvoston päätöksen (VNp MMM/2022/88) perusteella. Päätös kuitenkin sallii kokeilu- ja pilotointitoiminnan. Päätös tulee tarkastella uudelleen vähintään kuuden vuoden välein ja tilanne voi muuttua mikäli uudelleenkäytölle tulee tarvetta maataloudessa tai muissa tarkoituksissa.

110 m § Käsiteltyjen yhdyskuntajätevesien johtamista koskeva riskinarviointi (+ perustelut)

Perusteluissa on esitetty, että riskiarvioinnissa laadittu selvitys voisi johtaa esimerkiksi hulevesisuunnitelman laatimiseen kunnassa, jos kunta niin arvioisi olevan perusteltua. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että riskinarviointi koskee käsitellyn jäteveden johtamista vesistöön eikä sillä siten ole suoraa linkkiä hulevesien hallintaan tai direktiivissä siihen linkitettyyn sekaviemäreiden ylivuotojen hallintaan, joten perusteluissa esitetty hulevesien hallintasuunnitelma ei siten vaikuta olevan sopiva työkalu tässä asiassa.

110 p § Ehdotus typelle ja fosforille herkistä alueista (+ perustelut)

Esityksen kohdassa 5.1.4. on esitelty keskeisenä muutoksena kuormitukselle herkkien alueiden tunnistaminen. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että kuormitukselle herkkien alueiden määrittelyn tarkentaminen on aiheellista, mutta määrittelyn menettelyjä kuvataan esityksessä hyvin yleisesti ja siksi määrittelyn vaikutukset jäävät epäselviksi. Esityksessä todetaan, että fosforille ja typelle herkkien alueiden määrittämisen arvioidaan lisäävän ympäristötietoa samoin kuin mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittäminen. Tätä kautta voidaan tunnistaa aiempaa paremmin riskialueita, ja tietoa voidaan hyödyntää eri menettelyissä kuten lupamenettelyissä ja valvonnassa tai ympäristöluvanvaraisten toimintojen tarkkailuohjelmassa. Asiaa koskevat ehdotukset tullaan sisällyttämään myöhemmin annettavaan hallituksen esitykseen. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että jää epäselväksi, onko tarkoitus laatia herkätkä alueet vain jätevesikuormitukselle vai yleisemmin määritellä näille ko-
aineille kuormitukselle herkätkä alueet, josta voi myöhemmin johtua tarkoituksettomia erityisvaatimuksia myös muuhun maankäyttöön ja toimintaan näillä alueilla. Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että pykälään tulisi lisätä selkeästi rajattu käyttötarkoitus, johon tietoa kuormitukselle herkistä alueista käytetään. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että viranomaisen toimivalta ja alueiden tunnistamisen menettelytapa tulee esittää tarkemmin.

11 c § Yhdyskuntajätevesiin liittyvä kansainvälinen yhteistyö (+ perustelut)

Maa- ja metsätalousministeriö on osallistunut säännöksen ja sen perusteluiden valmisteluun ja kannattaa esitettyä.

Laki vesihuoltolain muuttamisesta ja perustelut

16 § Tiedonsaanti ja tiedottamisvelvollisuus (+ perustelut)

Pykälän ensimmäisessä momentissa esitetään, että ympäristönsuojelulain 110 j §:ssä tarkoitettussa kuormitukseltaan vähintään 10 000 asukasvastineluvun direktiivitaajamassa laskun yhteydessä tulee lisäksi toimittaa tiedot asiakkaalta jätevesiviemäriin johdetun jäteveden määrästä ja siihen liittyvästä hinnasta sekä tieto vesihuoltolaitoksen käsittelemän jäteveden lainsäädännössä vahvistettujen vaatimusten mukaisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa täsmentämään kohtaa seuraavasti, jotta ei synny epäselvyyttä siitä, kenen lähettämästä laskusta on kyse tai siitä, käsittelee jäteveden laskun lähettävä vesihuoltolaitos vai jokin toinen organisaatio: ”Ympäristönsuojelulain 110 j §:ssä tarkoitettussa kuormitukseltaan vähintään 10 000 asukasvastineluvun direktiivitaajamassa **vesihuoltolaitoksen** laskun yhteydessä tulee lisäksi toimittaa tiedot asiakkaalta jätevesiviemäriin johdetun jäteveden määrästä ja siihen liittyvästä hinnasta sekä tieto **käsitellyn** jäteveden lainsäädännössä vahvistettujen vaatimusten mukaisuudesta.”

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta ja perustelut

20 d § Ympäristötavoitteista poikkeaminen yhdyskuntajätevedenpuhdistamoa koskeissa hankkeissa (+ perustelut)

Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä, että vesien- ja merenhoidon järjestämisestä annettuun lakiin lisätään pykälä 20 d §. Yhdyskuntajätevedenpuhdistamon rakentamien tai laajentaminen vähentää kuormitusta vesistöihin, ja on siten vesienhoidon kannalta tarpeellinen toimi, jota varten on myönnettävä lupa-asian yhteydessä poikkeus vesienhoidon ympäristötavoitteista, jolloin HE:n muotoilu ”poiketaan” on parempi kuin ”voidaan poiketa”. Poikkeaminen edellyttää kolmen momentin 1 kohdassa määritellyn edellytyksen toteutumista, jotka ovat yhteneviä muiden vesienhoidon poikkeamisedellytysten kanssa (VMJL 20 c §).

Laki yhdyskuntarakentamislain (valmisteilla) muuttamisesta ja perustelut

62 b § Hulevesien hallintasuunnitelma (+ perustelut)

Ehdotetussa pykälässä sanotaan, että kunta voi laatia koko kuntaa tai kunnan osaa koskevan hulevesien hallintasuunnitelman. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että pykälään tulisi lisätä mahdollisuus laatia hulevesien hallintasuunnitelma myös kuntien yhteisenä. Ehdotus ei suoraan sulje pois tällaista mahdollisuutta, mutta on syytä kirjoittaa näkyviin, että kuntien yhteinen suunnitelma on mahdollinen, jotta ei synny suppeaa tulkintaa, että yhteistä suunnitelmaa ei lain mukaan voisi laatia. Tämä ei olisi lainkaan tarkoituksenmukaista, sillä monessa paikassa huleveden valuma-alueet ovat usean kunnan alueilla, jolloin suunnitelman laatiminen yhteisenä voi olla hyvinkin toimiva vaihtoehto.

Asetusluonnokset

Valtioneuvoston asetus vesihuollosta annetun asetuksen muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että yhdyskuntajätevesidirektiivin liitteessä VI edellytettyjen yleisölle annettavien tietojen saatavuus on selvitettävä vesihuoltoasetuksen muuttamisen valmistelun yhteydessä.

Kansliapäällikkö

Pekka Pesonen

Neuvotteleva virkamies

Reetta Kuronen

Liitteet

-

Jakelu

YM Ympäristöministeriö

Tiedoksi

YM VELO Vesien- ja mertensuojelu, Erja Werdi

VN/2758/2025-MMM-84

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: